

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 90/01-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. septembra 2001 predbežne prerokoval podnet G. R., toho času v Ústave na výkon väzby N., na začatie konania pre porušenie základných práv a slobôd, ako aj jeho žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti G. R. o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

2. Podnet G. R. na začatie konania **o d m i e t a** pre nepríslušnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky na jeho prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 11. júna 2001 doručené podanie G. R., (ďalej len „navrhovateľ“), v ktorom žiadal o prešetrenie postupu

orgánov činných v trestnom konaní vedenom proti jeho osobe a o príkaz na „obnovu vyšetrovania celého prípadu“.

Navrhovateľ bol vzatý do väzby a je proti nemu vedené trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podľa § 234 a § 241 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Navrhovateľ vo svojom podaní popisuje priebeh skutkového deja skutkov, pre ktoré je trestne stíhaný, ako k nim malo podľa jeho tvrdení dôjsť.

Namieta, že orgánmi činnými v trestnom konaní bol násilím donucovaný k priznaniu, pričom zo strany vyšetrovateľa malo dôjsť taktiež k zastrašovaniu svedkyne v uvedenej trestnej veci.

Navrhovateľ namieta aj zaujatosť Okresného súdu v Leviciach, ktorý v súčasnom období vo veci koná.

II.

Pretože podanie navrhovateľa nespĺňalo náležitosti kvalifikovaného podania na začatie konania pred ústavným súdom stanovené predovšetkým ustanoveniami § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom navrhovateľ ani nepreukázal vyčerpanie účinných právnych prostriedkov nápravy, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv priznáva, vyzval ho ústavný súd listom z 9. júla 2001 na odstránenie vyššie uvedených nedostatkov podania, okrem iného aj na predloženie splnomocnenia na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom pre konkrétneho advokáta alebo komerčného právnik. Taktiež ho poučil o zákonných následkoch nerešpektovania uvedenej výzvy.

Listom z 12. júla 2001, ktorý bol ústavnému súdu doručený 23. júla 2001, navrhovateľ svoje podanie doplnil o plnomocenstvo, ktoré však neudelil konkrétnemu advokátovi, resp. komerčnému právnikovi, ale právnenému zástupcovi (advokátovi), ktorého mu ustanoví ústavný súd.

Z vyššie spomenutého listu taktiež vyplýva, že trestné stíhanie navrhovateľa sa nachádza v štádiu konania pred súdom prvého stupňa.

V ďalšom podaní z 19. augusta 2001 doručenom ústavnému súdu 27. augusta 2001 navrhovateľ uviedol skutočnosti týkajúce sa priebehu hlavného pojednávania v trestnej veci proti jeho osobe pred Okresným súdom v Leviciach. Z listu navrhovateľa vyplýva, že súd odročil hlavné pojednávanie na 17. september 2001.

Navrhovateľ v tomto podaní modifikoval petit svojho podnetu v tom zmysle, že ústavný súd na jednej strane žiada, aby si vyžiadal príslušný trestný spis a rozhodol o jeho vine, na druhej strane ústavný súd požiadal aj o „vyslanie kontrolného orgánu“ na Okresný súd v Leviciach, ktorý vo veci koná.

III.

Podanie navrhovateľa by bolo možné po jeho eventuálnom náležitom doplnení kvalifikovať ako podnet na začatie konania pre porušenie práv podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v znení platnom a účinnom do 1. júla 2001 v spojení s ustanovením § 18 zákona o ústavnom súde.

Z podania je zrejmé, že navrhovateľ sa domáha začatia konania pred ústavným súdom pre porušenie svojich práv v trestnom konaní vedenom proti jeho osobe v čase, keď o veci rozhoduje súd prvého stupňa, pričom sa domáha, aby ústavný súd namiesto všeobecného súdu rozhodol o jeho vine alebo vyslal na hlavné pojednávanie pred všeobecným súdom svoj kontrolný orgán.

V rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd viackrát zdôraznil, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, pretože ústava ich vzájomný vzťah konštituuje ako vzťah dvoch samostatných a vzájomne nezávislých zložiek súdnej moci (I. ÚS 36/96).

Samostatnosť týchto zložiek sa prejavuje v tom, že každá z nich má ústavou a zákonmi vymedzenú svoju vecnú pôsobnosť, ktorú vykonáva samostatne bez spoluúčasti druhej zložky. Ústavný súd nie je oprávnený konať a rozhodovať o veciach, ktoré sú zverené do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 52/98).

Keďže ústavný súd nie je súčasťou všeobecného súdnictva, nie je ani oprávnený preskúmať, či dokonca zrušovať rozhodnutia všeobecných súdov vo veciach, ktoré boli zákonom zverené do ich rozhodovacej právomoci. Rovnako nemôže rozhodnutia všeobecných súdov v týchto veciach nahrádzať vlastnými rozhodnutiami (I. ÚS 55/98).

Navyše, podnetom podaným ústavnému súdu na ochranu základných práv nemožno nahrádzať opravné prostriedky, ktorými sa účastník konania mohol účinne domôcť týchto práv.

V danom prípade sa navrhovateľ môže domáhať svojich práv v konaní pred súdom prvého stupňa a následne prostredníctvom opravného prostriedku – odvolania v zmysle ustanovení § 245 až 265 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov pred odvolacím súdom.

Rovnako môže v konaní pred súdom prvého stupňa a prípadne aj v konaní pred odvolacím súdom účinne vzniesť námietku zaujatosti sudcu, prípadne člena senátu vrátane uplatnenia opravného prostriedku proti rozhodnutiu o nej (ustanovenia § 30 až 31 Trestného poriadku).

Pokiaľ ide o žiadosť navrhovateľa o vyslanie kontrolného orgánu, ústavný súd v zmysle čl. 124 ústavy nie je kontrolným orgánom, ale nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Nedisponuje teda právomocou kontrolovať činnosť iných orgánov

štátnej moci. Nie je preto ani oprávnený kontrolovať rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov, ktoré sú navyše pri výkone svojich právomocí nezávislé.

Podľa ustanovenia § 31a ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 30 ods. 1 a 2 a § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku môže ústavný súd ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, advokáta, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť.

Z podaní navrhovateľa z 12. júla 2001 a 19. augusta 2001 vrátane zaslaného plnomocenstva je zrejmé, že zmyslom prejavu vôle navrhovateľa bolo okrem iného požiadať aj o ustanovenie právneho zástupcu, advokáta, v konaní pred ústavným súdom.

Pretože v navrhovateľovom prípade ide však o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, ústavný súd jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel.

Nakoľko z dôvodov vyššie uvedených je už teraz nepochybné, že je daný neodstrániteľný nedostatok jednej z podmienok konania ústavného súdu, to znamená jeho príslušnosti na prerokovanie podnetu navrhovateľa, bol tento podnet odmietnutý podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde na jeho predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 citovaného zákona.